

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniae Agrippinae, 1634

Capvt III. Ioannes

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

è viuis excessit Anno 1488. Decimo nono Aprilis, die Sabbati. Slesuici sepultus die S. Georgij. Quamuis sepulchrum aut lapis nullus, quod sciam, extet, eius nomine insignitus. In choro tamen Cathedra Episcopalis ex calce conflata, eius insignia continet, lupis nimirum insignita, vt verisimile sit, eam eius iussu confectam & adornatam esse; sed & fenestræ quædam in Choro extant, quas ille conficiendas curauit.

Anno 1461. Hamburgenses Homagium Regi Christiano præstare recusabant: quamuis obedientiam & submissionem promitterent. Anno 1471. die Trium Regum mare inundauit maximè Frisiam & Dithmarsiam ruptis aggeribus. In Dithmarsia ad Aquilonem damnum maximum datum est. Anno 1476. emit Capitulum Slesuicense prædium Hackstedense, vna cum rure à Metta Soesteden de Buckhauen. Bona illa maioris & carius estimata & empta fuerunt, quam proventus annui ferre, & coloni soluere possent. Qua de causa multum de annuis pensionibus Capitulo remissum fuit. Anno 1480. Christianus cum Dithmarsis agere & tractare cæpit, vt sese dederent, quod eos Imperator Fridericus Regi Dania subiecisset.

C A P V T III.

IOANNES Christiani primi filius Rex Dania 95. Norvegia Anno Christi 1483. & Suecia Anno Christi 1497. Natus Anno C. 1455. Licet Meldorpium in Dithmarsia expugnauerit, postea tamen superatus multis desideratis, vtpote duobus Comitibus Oldenburgensibus, Ottone & Adolpho, 67. Nobilibus & aliis, vix vitam ipsemet seruauit Anno Christi 1500. 17. February. Vxor CHRISTINA, filia Ernesti Electoris Saxonici, nupta Anno Christi 1478.

nata Anno 1461. mortua Anno 1521. à Suecis deficientibus, Vrbe Stockholm occupata, retenta post biennium tandem liberatur Anno 1503. quam iniuriam vlturus Rex, varia praelia contra eosdem instituit: sed negotio infecto. Obijt Alburgæ in Iutia Anno Christi 1513. Ætatis 58. sepultus Ottonia. Liberi huic fuerunt ELISABETHA nata Anno Christi 1483. Ioachimo Secundo Brandeburgensi, Annae Friderici Primi coniugis Fratri nupta Anno Christi 1501. FRANCISCVS natus Anno Christi 1497. in adolescentia mortuus. CHRISTIERNVS Rex Danie 96. &c. (de quo postea.)

DEfuncto Regi CHRISTIANO, Filius eius Ioannes in Regni Daniæ administratione ac Imperio succedit, indole, ingenio, moribus, veræ pietatis, Catholicæq; Fidei ac Religionis propagandæ ac defendendæ amore ac desiderio, nec non animi fortitudine, iustitia ac clementia, parenti non multum dissimilis. Qui in ipso Regni sui auspicio, nihil hac cura sibi prius ac antiquius habuit, quam vt insignem, verèq; auream ac Regiam Coronam, ex ternis Amplissimorum ac Potentissimorum Regnorum Daniæ, Norvvegiæ, & Sueciæ folijs ac floribus præclare splendideq; contextam, eiusdemq; fœderis, societatis, pacis ac concordia, firmissimo vinculo vnitam ac colligatam, integram, saluam, virentem ac florentem retineret & ad posteritatem transmitteret. Obtentis ex animi sui sententia Regnorum Daniæ ac Norvvegiæ fascibus regalibus, Regia Sueciæ quoque insignia, publicis Calmarniæ indictis Comitijs, post longam deliberationem vnanimi Procerum consensu fuit consecutus. Tam insigni ac ampla honoris ac dignitatis Corona ornatus ac decoratus, simul quoq; no-
uorum

uorum ac recentium onerum ac laborum quasi thalassia in summo illo Celsitudinis fastigio, vndiq; circumdatus fuit: Suecis ab vna parte iterum rebellantibus, Imperijq; Coronam antea impositam vicissim capiti eius detrahere annitentibus: ex altera parte Dithmarsis præfractè ac contumaciter iterum resistentibus, debitamque obedientiam ac obsequium præstare recusantibus ac detrectantibus. Harum itaque duarum rerum quam maximè cura ac sollicitudine afficiebatur, vt & Suecos inobedientes ac factiosos in ordinem cogeret, Coronæq; iterum subijceret, & Dithmarsos contumaces ac refractarios compesceret, atq; sub iugum mitteret. Vtrumq; bello experiri necessitate coactus fuit. Quanquam rei euentus, belliq; exitus laudabili eius conatui ac proposito non omninò ex voto responderit. Nam Suecos oppugnaturus, dum copias vndique cogeret ac conscriberet, infelici admodum fato contigit, vt vrbs Regni Sueciæ primaria ac amplissima *Stockholmum* à *Stenone* obsidione cingeretur, cui etiam post durissimam biennij obsidionem inopia rei frumentariæ sese dedere coacta fuit. Qua deditioe facta, simul infelicitè admodum atque inauspicatò contigit, vt Regina quoque *Dorothea*, Regis *Ioannis* coniux, quæ tunc temporis grauida partuique vicina, Rege marito absente, in ista vrbe commoraretur, à *Stenone* simul capta, & biennium captiua illic detenta fuerit. Quamuis postea *Raimundi* Legati Summi Pontificis, & *Lubecensium* interuentu ac transactione, consentientibus ac hortantibus quoque ipsis Suecis, iterum in *Daniam* missa, ac Regi coniugi suo, à cuius complexu ac consuetudine tanto temporis spatio cum summo mœrore ac animi ægritudine auulsa fuisset, iterum reddita ac restituta fuerit. Quæ

postquam in Daniam reuersa, atque è grauiſſima illa captiuitate in libertatem reſtituta eſſet, peculiare quoddam votum piè ſuſcepit ac præſtitit pro tam inſigni beneficio ac liberatione Deo gratias actura: ac duo magnifica ac ſplendida Monasteriâ in Dei gloriam ac ſui memoriam, vnum *Hafnie*, alterum *Otonie*, in vſum Sacrarum Virginum ac Monialium *Sancta Clara* conſecrata, magnis ſumptibus ac impenſis extrui & ædificari curauit.

Exantlato hoc periculo, non minora quoque mala ac incommoda in Expeditione contra Dithmarſos Rex expertus eſt: dum optimis ac iuſtiſſimis belli cauſis conſiſus, inſignem ſtragem edere: ſubditosq; rebelles, ac contumaces vi ac armis ad obſequium cogere animum induxiſſet, præter omnem ſpem & expectationem contigit, vt commiſſis inter ſe præliis, ſumma clade fuerit affectus, magnamq; ac ingentem copiarum tam Equitum quam peditum fecerit iacturam ac detrimentum, vt quos ipſe vicere ac ſubigere decreuiſſet, iſto prælio victores ac ſuperiores euaderent. Quæ tamen inopinata ac inſperata Dithmarſiorum victoria, non tam eorum virtuti, animiq; magnitudini, ac rerum bellicarum ac militarium peritiæ, quam terræ ac regioni eorum natura loci admodum munitæ, (quippe quæ in ſolo paluſtri ac lacunoso ſita & propter viarum anguſtias ac foſſarum multitudinem difficilem vndique habet accessum) accepta ferenda eſt.

Atq; ita pius ac optimus hic Rex Ioannes, æquam ac parem ferè, vitæ ac fortunæ fortem cum parente ſuo Chriſtiano, Auguſtiſſimæ ac Laudatiſſimæ Memoræ in his terris ſubiit, exemploque ſui parentis, ſummam felicitatem maxima cum aduerſitate coniunctam, ſummum honorem maximo labore ac
onere

onere temperatum sustinuit ac expertus est. Quæ tamen omnia, prout sese res dederunt, fortiter ac patienter tulit. Victus sæpius fuit corpore, non animo, atque ita Victus, vt etiam ipsi aduersi casus illi maiori fuerint honori, quàm hostibus ac perduellibus Victoria: Tandem assiduis bellorum turbis ac molestijs fractus ac debilitatus, ad pietatis studia ac opera animum omnino appulit, atque ad Dei gloriam, suæque pietatis ac deuotionis memoriam æterno ac perenni quodam monumento posteritati prodendam ac consecrandam, tria *Monasteria Franciscanorum* Ordini dicata ac consecrata, Vnum *Coagij*, Alterum *Malmogia*, Tertium *Helmstadij* in Dania erigi ac ædificari iussit: *Academiam* quoque *Hafniensem* à Parente fundatam ac institutam, nouis subinde muneribus, beneficijs, annuisque redditibus ac prouentibus Regia munificentia ac liberalitate magnificè ac liberaliter auxit & locupletauit, Viros vniquè locorum Doctissimos ac celeberrimos amplissimis stipendijs euocauit atque accersuit: in Pauperum quoque ac egenorum alimentum ac sustentationem, multa benignè contulit ac erogauit. Quæ insignia ac laudabilia pietatis ac misericordiae opera, benignissimus Deus præter alia, felici & exoptato ex hac vita discessu, cuius horam ac momentum animus antea illi præsagiuit, oculisque quasi præuidit ac prædixit, largiter ac abundè compensauit ac remuneratus est. Corpus eius mortuum *Fioniã* translatum, illicque *Otoniæ* in Cœnobio *Franciscanorum* sepultum fuit. Anno 1484 *Iohannes Rex Daniae, Suetiæ, Noruegiæ, & Fridericus eius frater Dux Slesuici & Holsatiæ* confirmant priuilegia *Canonicorum Slesuicensium*.

*Aduena Egerdus erat, sed clarus Episcopus olim,
Cogitur idcirco plurima ferre mala.*

*Dum Romam repetit, Vidua est Ecclesia longo
Tempore, tunc hostis tristia damna dedit.*

Mortuo Helrico Episcopo, Innocentius Octavus Pontifex Romanus Episcopatum Slesuicensem Eggerdo confert. Hic Sacellanus Pontificis & auditor in Iudicio Rotæ, Romæ fuerat aliquot annos. Nam ita more antiquo & laudabili consuetudine in Ecclesia receptum erat, vt Pontifices pro ea, quam in omnes Christiani nominis Ecclesias, diuinitus sibi concessam obtinebant, autoritate ac potestate, in Episcoporum defunctorum locum, pro suo arbitrio alios surrogarent etiam non electos, idque ratione sui muneris ac vigilantia: ne Ecclesiæ viduatæ Episcopis & Pastoribus detrimenti aliquid acciperent. Canonici autem Slesuicenses Nicolaus Iunge, Leuo Leuonis, Theodoricus Engelen, & Iacobus Semmelbecker, Emvvaldum Souenbroderum Episcopum suis suffragijs elegerant, eiq; Castrum *Suauestedianum* cum omni iurisdictione, villis ac colonis tradiderant. Quibus cognitis Alexander Pontifex, Innocentio mortuo, cum electoribus Canonicis exoptulat, & excommunicationis pœnam denunciat, ni pareant, & Episcopo Eggardo castrum vnâ cum omnibus bonis in manus tradant, eique de omnibus damnis & iniuriis satisfaciant. Hæc inciderunt in Annum Domini 1492. Cuius summi Pontificis autoritati ac imperio prædictus Emvvaldus Souenbroder humiliter cessit, seque morigerum & obsequentem præbuit: atque ita abdicato à se Episcopatus munere ac officio, Eggardo eius administrationem ac dignitatem concessit ac resignauit.

Sententia autem Excommunicationis ab Alexandro Pontifice lata, his verbis concepta fuit.

Cum quidam perditionis filij, Emvvaldus Sonenbroder

Prapo-

Præpositus eiusdem Ecclesiæ pro electo Slesuicensi, & qui præfatum Emvvaldum in Episcopum Slesuicensem quamquam de facto elegerunt, quique & Emvvaldus præfatus, quoddam Castrum Suauestede nuncupatum, cum omnibus iuribus, colonis &c. temeritate sua propria sibi vsurpauerunt, & ad manus Laicorum alienauerunt, Nicolaus Iunge, Leuo Leuonis. Theodoricus Engelen. Iacobus Semmelbecker pro Canonicis dictæ Ecclesiæ se gerentes, præfatum Eggardum Episcopum ad possessionem regiminis & administrationis ac bonorum eiusdem Ecclesiæ admittere, & sibi vt Episcopo Slesuicensi obedire recusarent, ipseque Emvvaldus se pro electo Slesuicensi gerere, & electores præfati etiam post prædictam eiusdem prædecessoris prouisionem, eidem Emvvaldo tanquam electo & adherere & obedire, &c. Mandamus itaque, ac castrum cum iuribus, iurisdictionibus illaque nunc recuperare, & præfatum Eggardum pro Episcopo admittere, & nequaquam impedire aut molestare. Nisi fecerint, Magistro Felino de Sanders huic suo Capellano Innocentius mandauit, vt feriat omnes Excommunicationis pœna, interdictum Ecclesiasticum ponat, & inuocet brachium seculare, ac omnes alios Philippum vander Broke, qui etiam dictæ electioni interfuerunt. &c.

Eggardus itaque cognomento Durkoep, ab Innocentio Octavo Romano Pontifice Episcopus Slesuicensis Electus ac constitutus, (vt supra indicatum) Slesuici introductus fuit Anno 1493. die Sancti Matthiæ, sed quod Exterus & à summo Pontifice contra Canonicorum præcipuorum voluntatem Episcopus designatus esset, in multorum odium ac inuidiam incurrit. Vbi autem Emvvaldus Soenbroder Episcopatu cedere coactus esset, Rex Daniæ Iohannes, & Dux Slesuicensis ad Alexandrum Sextum Pontificem Romanum literas dederunt, quibus ipsi priora sua beneficia ac priuilegia à Romana

mana

mana Ecclesia sibi benignè concessa in memoriam reuocarunt, nimirum nominationem personæ idoneæ ad Ecclesiam Slesuicensem, quo tempore vacat, esse suam, nec non dilecti filij Capituli dictæ Ecclesiæ, ad quos etiam electio futuri Episcopi de iure & antiqua consuetudine, singularique priuilegio Apostolico spectare dicatur. Ideoque se iniuriâ affectos, vt quibus inconsultis ac inscijs, Episcopus in demortui locum suffectus sit, & à Pontificis prouisione designatus. Sed quia Eggerdus ex auditoribus causarum sacri Palatii esset, & à Pontifice summopere commendatus, ei hac in parte refragari noluerunt, sed placidè acquieuerunt, eiusque voluntati ac imperio morem gesserunt. Tandem verò Summus Pontifex Alexander negotiû hoc ita sapienter temperauit ac moderatus est, vt priuilegio à Principibus allegato locum daret, & decerneret, per prouisionem & præfectionem prædictam Iohanni Regi & pro tempore existenti Duci, nec non Capitulo præfatis, iurique seu consuetudini nominandi per Ducem, & eligendi per Capitulum, huiusmodi occurrente vacatione, etiam apud sedem Apostolicam præiudicari non debere. Facta hæc sunt Anno Domini 1494. Vbi Alexander Papa, propter instructionem factam apud se & Cardinales, consensit, vt in posterum denominatio Episcopi sit apud Regem & Ducem Slesuicensem, Electio autem Capituli.

Eggerdus itaque, postquam Episcopatum adeptus esset, statuta Synodalia & Prouincialia Clericis & Sacerdotibus tulit & dedit, & inter alia, matrimonia clandestina prohibuit, eaque palam contrahi voluit. Focarias ac concubinas, ne alerent Sacerdotes, vetuit. Cum primum rem diuinam faceret Eggerdus, tantus undique hominum concursus factus est ex omnibus locis propinquis ac finitimis, vt Templum licet ampliffi-

plissimum ac latissimum omnes non caperet. Tandē vero cum Episcopus Eggerdus pacis ac quietis amantissimus, multis se exosum ac inuisum esse videret, & vnde quaq; oppugnaretur, Romam demum, vbi annum vnum in Diœcesi Slesuicensi commoratus erat, redijt. Quo tempore Episcopatus Pastore, qui illic sederet, possessionemque ac domicilium Slesuici haberet, totum quinquennium orbatus ac destitutus fuit. Hisce turbis & tumultibus causam dedisse videtur & feruntur Canonici, qui Emvvaldum Sovenbroder elegerant, & arcem vel castrum *Suauestedianum* Iohanni Rantzouio de Nienhusen, (vt inde vsuras eius pecuniæ, quā ipse fœnori Episcopo dederat, quotannis caperet) tradiderant, fortem ac acerrimum hac ratione ei aduersarium concitantes, cum quo perpetuò litigaret ac contenderet. Iohannes autem Rantzouius arci *Suauestedio* quinque, vel vt alij existimant, septem annos præfuit, eamque pro vsuris 2000 tantum marcarum quotannis inde percipiendis, tenuit. Ad solutionem quoque vsurarum & arcis sustentationem, omnes ei decimas concesserant dicti Canonici, quas & quotannis percipiebat. Vnde eum 10000 marcas lucratum ferunt: sunt, qui narrant, se ex ipsius ore audiuisse, quod pro insigni lucro ac emolumento, quod inde retulisset, Episcopatui multum se debere, atque eo nomine ingentes illi gratias agere, dixerit ac apertè professus fuerit. Eggerdus, quò castrum *Suauestedianum* in suam potestatem redigeret, ea de re apud Regem Iohannem grauiter questus est. Rex Anno 1494 *Nienburgo* literas ad Iohannem Rantzouium dedit, seu creque mandauit, vt de omnibus prouentibus annuisque redditibus Episcopo rationes redderet. Quod & Iohannes se facturum recepit, literis ea de re ad Regem datis. Anno 1495. Interim tamen

res ad exitum perducere non potuit. Nam tantum abest, ut rationes reddere sint, ut Episcopus ea re maiores adhuc sibi inimicitias conflaret. Quibus de causis Eggerdus, qui satius putaret Romam redire, quam in perpetuis rixis & contentionibus, magno cum vite discrimine vivere, Romam sese recepit. In itinere ad alia incommoda hoc accessit, quod quidam Nobilis Bockhold, qui illi semper inimicissimus & aduersatus fuisset, non procul ab vrbe Roma Episcopum supplantaret, hoc est, obiecto pede ad casum impelleret, & pro delectamento & deridiculo haberet. Cuius rei indignitate commotus, & bili suffusus Eggerdus, ei, qui illum obiecto pede ad casum impulisset, vulnus inflixit, quo Bockholdus extinctus fuit. Post id factum Episcopus Romae mansit, neque vnquam in Ducatum reuersus est. Testamentum condidit Eggerdus, quo inter alia testatur, Iohannem Rantzouium possedisse Castrum Suauestedianum sex annos & prouentus annuos fructusque omnes percepisse, eoq; nomine Episcopatu debere 12000 marcas. Eggerdus quod Castro Suauestediano eiusque fructibus & prouentibus careret, scenori accepit 700. marcas a quodam Henrico van der Lucht. Cumq; videret sibi tuto commorandi locum in Diocesi nullum reliquum esse, Romae manere decreuit, vbi & tandem Anno 1499. die 6. Nouemb. ex hac vita migravit & ibidem sepultus est. Eodem anno Egardus Emit Molendinum soldorpiense per officialem Diocesis Slesuicensis, Henricum Mindensem. Litera emptionis extant in libro Suauestadiano fol. 67.

* * *